

„A politika valamivel több, mint az erkölcs” mondta gunyorosan egy Nobel-díjas (irodalmi) londoni remete, Sir Winston Churchill, aki „melleleg” politikus is volt. Az ő gondolata jutott eszembe, mikor a Rege 1989. nov. 8-i számában olvastam a „Válaszol az MDF” c. írást dr. Horváth Balázs tollából, s a két remeténel (stószai és londoni) ma-

hogyan hozza képest lazán, intellektuálisan csipkelődő szabad demokrata stílusban válaszoltam az interjú során. Egyébként az utóbbi időben az én interjúmhoz nagyon közel álló értékítéletű írások jelentek meg az MDF-ről olyan „vidéki” lapokban, mint a The New York Times, La Republica (Róma), vagy hazai földön maradván az általam is tisztelt Lengyel László, az ismert okos közgazdász

tartósan lemond a nyereségéről? Lengyel László tanulmányából idézve: „Helyi MDF-ek jól ráérezve a kisemberek vágyaira, erkölcsi alapon próbálták összehozni a piacot, a termelőket és fogyasztókat. Csak hogy valóságos piaci láncolat az, ahol egyaránt verseng a termelő, az értékesítő és a fogyasztó.

unióbeli vagy lengyelországi elvbarátaink is elvetik — a Nyugattal szembenálló sajátos Kelet-európai alkat „tisztánéplék” mítoszt és a sajátos magyar (orosz, lengyel) út felvetését. A modernizációhoz Kelet-Európában, így Magyarországon is csak a korszerű piacgazdaság és a képviselői és közvetlen demokrácia olyan együttese vezethet el, amely a mai Nyugat-Európában bontakozik ki. E megfogalmazás jelzi, hogy a korszerű piacgazdaságon nem a tizenkilencedik századi, vagy akár a harmincas évekből kapitalizmust értjük. Az ezredforduló szabadelvűsége az emberi szabadságnak a gazdasági kiszolgáltatottságból fakadó korlátait is feszegetni igyek-

„A politika valamivel több, mint az erkölcs”

4. MENET

VÁLASZ — ÁLLÓ — HÁBORÚ

radva elmondható, hogy Stósz messze van Londontól (vagy ízlés szerint fordítva London Stósztól) nemcsak földrajzilag..., mint ahogy a Séd partja a Temze partjától. Egy kicsit csodálkoztam, hogy dr. H. B. MDF-es barátom révén új személy került a pakliba, ha már itt van, Neki válaszolok.

A vitát nem én kezdeményeztem, ugyanis a Rege 1989. okt. 18-i számában interjú készült dr. Szabó Tamással, az MDF Országos Elnökségének tagjával, a fair play szabálya szerint neki kellett volna válaszolnia.

Az interjú során dr. Sz. T. végig az SZDSZ-szel foglalkozott, alig minősíthető hangnemben.

Részemről azt vártam, hogy végre az MDF programját fogja ismertetni, legalább vázlatosan, de sajnos csalódtam. Úgy gondolom, hogy dr. H. B. akkor járt volna el etikusán, nagyvonalúan SZDSZ-es barátaival és az európai hagyományokhoz méltóan, ha a Rege következő számában elhatárolja magát dr. Sz. T. nyilatkozatától. Sajnos ismét csalódnom kellett.

Lehet, hogy dr. H. B. csak kéthetenként vásárolja meg a Rege c. lapot, s így elkerülte figyelmét MDF-es társának nyilatkozata, úgy gondolom,

tollából a 2000 c. lap ez évi okt-i számában.

„Politizálni annyi, mint nem hazudni” mondta az egyik szellemi elődünknek tartott Bibó István társadalomtudós. Ennek szememben cáfolom a dr. H. B. válaszában foglaltakat.

1. A „piaci kofa” jelző nem a zöldséges piacra vonatkozik, hanem a folyamatos álláspont-változtatásra. A cikk címében szerepeltetni én sem tartom szerencsésnek, ez már az interjút készítő újságíró leleménye volt. A The New York Times ismert publicistája is hasonlóan írt az elmúlt hetekben az MDF-ről, mikor megjegyezte, hogy egy pártnak bármely demokráciában elsősorban kiszámíthatónak kell lennie, mind a politikai szövetségesei, mind politikai ellenfelei, továbbá a bel- és külföld számára.

A zöldséges piacról annyit (ha már említette dr. H. B.), hogy a világon tartósan egy piacgazdaságú berendezkedésű országban sem sikerült a piac három eleme (termelő—kereskedő—fogyasztó) közül az egyiket kiiktatni. Természetes, hogy a jól működő piacgazdaságban mindenki a jól felfogott érdekeit kívánja érvényesíteni a piaci szereplők vonatkozásában. Hol van az a szent vagy bolond, aki

Ez a láncolat nem helyettesíthető erkölcsi ráhatással. A Skála korábbi próbálkozása mutatja, hogy mi lenne, ha az MDF „nemzeti nagyvállalatokra” támaszkodva próbálná megvalósítani a piacsabályozást. Sajátos módon, mindkét módszer a század 30-as éveinek válságmegoldó mechanizmusát követi: az egyik a közvetlen értékcserét a közvetítő és spekuláns idegen értékesítő megkerülésével, a másik a kényeszerkartell.

Különböző pártokhoz tartozó mértékadó személyek szerint a pártoknak sok mindennel célszerű foglalkozniuk, de nem a pártok feladata a zöldséges piac megszervezése.

2. A harmadik út elutasításának érveléséről idézek kiváló SZDSZ-es közgazdásunktól, Bauer Tamástól, aki „melleleg” a frankfurti (NSZK) egyetem közgazdasági karának vendégprofesszora is. (Beszélő, 1989. okt. 29.: Mitől más az SZDSZ?)

„Sajátja az SZDSZ-nek a harmadik út elutasítása: tervgazdaság és piacgazdaság, újfajta rendiség és jogegyenlőség, állampártiság és népszuverenitás között nem tudunk harmadik utat elképzelni. Elvetjük — miként szovjet-

szik, ha — a marxista koncepciótól eltérően — tudomásul veszi is, hogy azokat egyszer s mindenkorra kiküszöbölni nem lehetünk képesek. A gazdasági kiszolgáltatottság enyhítése végett állunk ki a dolgozói részvétel, az erős szakszervezetek és a sokrétű állami és államon túli szociálpolitika mellett. E szociálpolitikának — a hagyományos liberalizmust meghaladva — tudatosan vállalnia kell a pozitív diszkrimináció elvét. A teljesítményelvű gazdaság csak a szolidaritáselvű társadalompolitikával együtt biztosíthat társadalmi stabilitást.” Úgy gondolom, hogy a fentiek kristálytisztan, nyílt, egyenes, elvi szabad demokrata érvelést jelentenek a tisztelt olvasó számára is és őszintén remélem, MDF-es barátaink számára is.

3. A kontraszelekciónal kapcsolatos érveléseimet sajnos a Rege helyszüke miatt nem hozta le teljes terjedelemben és a tömörítés félreértésekre adhatott okot. Íme: Hazánkban Világos óta folyamatos kontraszelekción megy végbe a hatalomban, mely az utóbbi 40 évben fel-

gyorsult. Előfordulhat, hogy a szabad választások után a pártérdekek alapján kerülhetnek alkalmatlan személyek állami, önkormányzati és vállalati beosztások betöltésére, s nem a szaktudás, hozzáértés fog számítani. Nem szolgálta az ország érdekét, hogy 1948-ban vasmunkások, s most sem szolgálná, ha lírai költők és írók kerülnének miniszteri székekbe. Természetesen jó kultuszminiszter lehet az íróból vagy költőből (a világ sok demokratikus országában ők töltik be ezt a posztot), de nem sokat érhetnek az energiapolitikához vagy az állami költségvetéshez.

A dr. H. B. által említett, lengyel kisvállalkozóból lett államférfi példája sántít, ugyanis ő végzettsége szerint mérnök, az USA-ban menedzseriskolát végzett, majd egy amerikai—lengyel közös cég elnöke volt, sőt egyébként a LEMP tagja is... igazi Balzac regénybe illő egyéniségről van szó.

Végül Kedves Balázs a stílusról, mert a franciák szerint a stílus maga az ember. Szabad demokraták mellőzik érveléseik során a demagógiát. A közélet tisztulását az is szolgálná, ha más pártok képviselői is követnék ezt a példát.

Európa határa ott van, ahol a tolerancia határa van. A totális állam tagadásában egyet akartunk. „Ma szétválnak azoknak az útjai, akik együtt indultak, mert közös volt, amit nem akartak, de különböző az, amit akarnak.” (Magyar Nemzet, szept. 7.) „Ha ezt nem tesszük világossá, akkor félrevezetjük a társadalmat, és öngólt is lövünk: a választóknak nem lesz okuk:

arra, hogy a bizonyára kisebb SZDSZ-re szavazzanak, és ne a „Nemzeti Centrum néven kialakulni látszó választási szövetség jelöltjeire.” (Bauer Tamás, Beszélő, 1989. okt.)

A vitát a magam részéről lezártnak tekintem, és a jövőben nem kívánok arra visszatérni.

Gál Zoltán

Bár az előbbi nyílt levélben Gál Zoltán tagtársunk a saját nevében nyilatkozott, az SZDSZ veszprémi csoportja az MDF-fel folytatott nyilvános vitát a maga részéről ugyancsak lezártnak tekinti. Nem vonatkozik azonban ez a két szervezet programjairól, a nyilvánosság előtt folytatható nézet-cserékre — erre szervezetünk bármely, egyeztetett időpontban készen áll.

Dr. Szegedi András
ügyvivő

SZDSZ veszprémi csoportja

Tisztelt Felelős Szerkesztő Úr!

Köszönöm kitüntető figyelmét, mellyel megadta a lehetőségét annak, hogy a REGG I. évfolyam 22. számában Gál Zoltán úr által frott vitacikkre válaszolhassak.

Közlöm Önnel, hogy sem az MDF Veszprémi Szervezete, sem személy szerint én az írásra válaszolni nem kívánunk, magunk részéről a vitát lezártnak tekintjük.

Üdvözli:

Dr. Horváth Balázs
MDF

Veszprémi Szervezete

Lapunk legutóbbi számában a „Válaszol az MDF” című írásban az egyik mondat értelemzavaró elírással jelent meg. A mondat helyesen: „Mi természetesnek tartjuk a politizálás lehetőségének és jogának megadását a szépíró Konrád Györgynek, a humán érdeklődésű íróember Haraszi Miklósnak, a lírai költő, drámaíró Eörsi Istvánnak, kik mindannyian SZDSZ tagok és nem szeretnénk, ha ezen nagyra vállalkozókat e jogukban egy kisvállalkozó korlátozná.”